

INSTITUT
DRUŠTVENIH NAUKA
BEOGRAD
INSTITUTE
OF SOCIAL SCIENCES
BELGRADE

knjige sažetaka

Pravni i društveni odgovori na klimatske promene

novi strateški okvir u Srbiji

Okrugli sto

PRAVNI I DRUŠTVENI ODGOVORI NA KLIMATSKE PROMENE
– NOVI STRATEŠKI OKVIR U SRBIJI

Edicija

Knjige sažetaka

Izdavač

Institut društvenih nauka, Beograd 2021.

Za izdavača

dr Goran Bašić

Urednici

dr Sofija Nikolić Popadić

dr Marko Milenković

Organizacioni odbor

dr Sofija Nikolić Popadić

dr Mirjana Dokmanović

dr Marko Milenković

dr Vladimir Mentus

Dijana Arsenijević

ISBN: 978-86-7093-249-4

*Knjiga sažetaka je pripremljena u okviru
Programa istraživanja Instituta društvenih nauka za 2021. godinu
koji podržava Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja*

PRAVNI I DRUŠTVENI ODGOVORI NA KLIMATSKE PROMENE

– novi strateški okvir u Srbiji

OKRUGLI STO
2. DECEMBAR 2021. GODINE
INSTITUT DRUŠTVENIH NAUKA

KNJIGA SAŽETAKA

Sadržaj

- 7 ■ **Dragoljub Todić**
PARISKI SPORAZUM O KLIMI I PRINCIP
ZAJEDNIČKE, ALI DIFERENCIRANE
ODGOVORNOSTI
- 8 ■ **Petar Đukić**
KLIMATSKE PROMENE – EKONOMSKO-
TEHNOLOŠKI IZAZOVI: ZA SRBIJU JUČE, DANAS I
SUTRA
- 9 ■ **Gordana Petković**
NOVA ZAKONSKA REŠENJA U OBLASTI
KLIMATSKIH PROMENA U REPUBLICI SRBIJI
- 10 ■ **Anđelka Mihajlov**
ELEMENTI REALNOSTI KLIMATSKOG PAKTA EU ZA
SRBIJU: OKVIRNO CILJANO PODSEĆANJE NA
OBAVEZE ZEMLJE U OBLASTI KLIMATSKIH
PROMENA PREMA MEĐUNARODNIM POTPISANIM
I RATIFIKOVANIM UGOVORIMA
- 11 ■ **Ljubomir Tintor**
NISKOUGLJENIČNI RAZVOJ REPUBLIKE SRBIJE U
KONTEKSTU PRISTUPANJA EVROPSKOJ UNIJI
- 12 ■ **Ivana Stjelja**
UČEŠĆE JAVNOSTI PRILIKOM DONOŠENJA
ZAKONA O KLIMATSKIM PROMENAMA U SRBIJI
- 14 ■ **Mirjana Stanišić, Dragan Nonić, Jelena Nedeljković**
UPRAVLJANJE KLIMATSKIM PROMENAMA U
ŠUMARSTVU I ZAŠTITI PRIRODE:
MERE PODRŠKE NA NIVOU EVROPSKE UNIJE I U
ODABRANIM DRŽAVAMA JUGOISTOČNE EVROPE
- 16 ■ **Sofija Nikolić Popadić**
KLIMATSKE PROMENE I ZAJEDNIČKA
POLJOPRIVREDNA POLITIKA EVROPSKE UNIJE

- 17 ■ **Marko Milenković, Milica Pešterić**
SMANJENJE KARBONSKOG OTISKA I ZELENI KILOVATI –
KA NOVOM REGULATORNOM OKVIRU U SRBIJI
- 19 ■ **Ivana Ostojić**
KLIMATSKE FINANSIJE U FUNKCIJI ODRŽIVOG RAZVOJA
- 21 ■ **Ranko Sovilj**
UTICAJ KLIMATSKIH PROMENA NA REDEFINISANJE
POSTOJEĆIH I KREIRANJE NOVIH FINANSIJSKIH
INSTRUMENATA – PRAVNI OSVRT
- 22 ■ **Vladimir Mentus**
PANDEMIJSKA RECESIJA I *DEGROWTH* – KAKAV RAST NAM
JE POTREBAN?
- 23 ■ **Mirjana Dokmanović**
KLIMA KAO POLITIČKI INSTRUMENT ZA KONTROLU
DRŽAVA I LJUDI
- 24 ■ **Sanja Stojković Zlatanović**
KLIMATSKE PROMENE I PRAVO NA DOSTOJANSTVEN RAD
– ULOGA I ZNAČAJ RADNOG PRAVA U OSIGURANJU
PRAVEDNE TRANZICIJE KA EKOLOŠKI ODRŽIVOM
EKONOMSKO-SOCIJALNOM RAZVOJU
- 26 ■ **Zorica Mršević, Svetlana Janković**
KLIMATSKE PROMENE I UPRAVLJANJE MIGRACIJAMA
- 28 ■ **Stefan Janković**
UNUTAR *TERRA NULLIUS-a*: ANTROPOCEN, PRAVO
I EKOLOŠKA SAMOSVOJNOST

dr Vladimir Mentus

naučni saradnik

Institut društvenih nauka, Beograd

e-mail: vmentus@idn.org.rs

Pandemijska recesija i *degrowth* – kakav rast nam je potreban?

Cilj nam je da ispitamo odnos između recesije izazvane trenutnom pandemijom i *degrowth* principa – pokazujemo da se opadanje ekonomskih aktivnosti usled pandemije ne može nazvati *degrowth*-om. *Degrowth* kao teorija i pokret prepoznaje da su tokovi materijala i energije unutar globalne ekonomije nejednako distribuirani i često previše masovni, a naročito u bogatim društvima. Iako je pad zagađenja i štetnih emisija usled pandemije jasno izražen, trenutno opadanje ekonomskih aktivnosti nije u skladu sa *degrowth* principima. Prvo, i dalje je prisutno ekstremno narušavanje životne sredine u mnogim delovima sveta – mnoga područja se suočavaju sa povećanim pritiskom širenja obradivog zemljišta, seče šuma, ilegalnog rudarenja, krivolova divljih životinja, povećanjem biomedicinskog otpada i smanjenjem reciklaže. Drugo, recesija neproporcionalno više pogađa najugroženije pojedince i grupe. Treće, ona nije planirana i nije u skladu sa demokratskim načelima, već reaktivna i potiče odozgo. Četvrto, ne postoji namera da se smanjeni nivoi ekonomske aktivnosti održe dugoročno, i odlažu se što duže u cilju održanja rasta. Konačno, individualni osećaj blagostanja je opao, sa obzirom na to da su dosada, usamljenost, zabrinutost, tuga, suicidalne misli, depresija i anksioznost porasli u mnogim slučajevima. Dalje, ispitujemo sve obimniju empirijsku evidenciju o tome da je nastanak bolesti COVID-19 mogao biti povezan sa ubrzanim gubitkom biodiverziteta, uništavanjem prirodnih staništa od strane ljudi i prirodom globalnog poljoprivredno-prehrambenog sistema. Na kraju, ukazujemo na potrebu za smanjenjem obima globalne ekonomije, radikalnom redistribucijom i pomeranjem zajedničkih vrednosti ka brizi, solidarnosti, autonomiji i ekološkoj pravdi.

Ključne reči: COVID-19, recesija, *degrowth*, biodiverzitet, ekološka pravda.